

Geodetske točke v Mitskem parku Rodik

GEODETSKI UTRINKI

Geodetske točke v Mitskem parku Rodik

GEODETSKI UTRINKI

Geodetske točke v Mitskem parku Rodik

Avtorji: dr. Mihaela Triglav Čekada, Aneja Rože, Rado Škafar, mag. Katja Oven, mag. Jurij Režek

Avtorji fotografij: dr. Mihaela Triglav Čekada, Rado Škafar

Vir podatkov: Geodetska uprava Republike Slovenije

Kartografija: Geodetski inštitut Slovenije

Izdal: Geodetski inštitut Slovenije

Oblikoval: Jani Demšar

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana, 2022

Povzeto po strokovnih člankih objavljenih v Geodetskem vestniku št. 66/2 in 66/3, 2022:

https://www.geodetski-vestnik.com/arhiv/66/2/189-219_Triglav_Lojk_Skafar_Stopar.pdf,

https://www.geodetski-vestnik.com/arhiv/66/3/GV-2022-3-Triglav_367_386.pdf

Pozdravljeni ljubitelji narave in pohodništva,

Mitski park Rodik predstavlja razlago lokalnega ljudskega ustnega izročila preko vedenj različnih strok od etnologije, arheologije, zgodovine, geografije, geologije ter drugih. Pred vami je brošura, ki pokaže, kako lahko ljudsko ustno izročilo vsaj na nekaterih mestih povežemo tudi z geodezijo, podrobneje z zgodovino izmere mej katastrskih občin. Meje katastrskih občin so v Sloveniji ostale nespremenjene vsaj zadnjih 200 let, saj so veskozi predstavljale geografsko osnovo, znotraj katere se je izvajala katastrska izmera zemljiških parcel. To vlogo meje katastrskih občin ohranjajo tudi danes.

Na območju današnje Slovenije so geodeti, nekdaj imenovani tudi zemljemerci, od srede 18. stoletja dalje izvajali sistematične geodetske meritve trigonometričnih in katastrskih točk, ki so bile izvedene zaradi potrebe po varovanju lastninskih pravic na nepremičninah, pravični obdavčitvi in vojaški kartografiji držav, pod katere je nekoč spadalo to ozemlje. Trigonometrične točke so že takrat predstavljale osnovo za izmero zemljiškega katastra in kartiranje. Danes jih obravnavamo kot enega izmed osnovnih gradnikov državnega koordinatnega sistema, v katerega je vpet slovenski prostor. Državni koordinatni sistem omogoča izmero z uporabo sodobnih tehnologij satelitskih navigacijskih sistemov ter izdelavo različnih geodetskih in kartografskih upodobitev prostora, ki jih vsakodnevno uporabljamo.

Trigonometrične in katastrske točke so v naravi materializirane z geodetskimi znamenji različnih oblik in velikosti. Te so odvisne od časovnega obdobja njihovega nastanka, države, znotraj katere je bilo posamezno znamenje postavljeno, ter vrste geodetske izmere, za katero je bilo znamenje prvenstveno namenjeno. Na nekaterih lokacijah so se ohranila prvotna znamenja, na drugih pa smo jih geodeti skozi čas zamenjali z novimi, ki so omogočala točnejše meritve. Tako lahko na območju Mitskega parka Rodik vidimo različne geodetske točke iz let 1819, 1930 in 1957. Kljub spoštljivi starosti pa vse še danes opravljajo svojo osnovno funkcijo, zato jih moramo v naravi pustiti tam kjer so, da jih bomo geodeti s pridom lahko uporabljali tudi v prihodnje in nanje vezali katastrske in druge izmere.

Pred vami je brošura, v kateri predstavljamo pomen mejnikov katastrskih občin in trigonometričnih točk na območju Mitskega parka Rodik in okolici skozi čas. Naj vam brošura predstavi pogled v našo skupno dobro, ki jo ohranjamo iz preteklosti in nadgrajujemo za prihodnost.

mag. Jurij Režek
direktor Urada za geodezijo Geodetske uprave Republike Slovenije

Mejniki katastrskih občin in trigonometrične točke v Mitskem parku Rodik

Lokalne pravljice in pripovedke se velikokrat dogajajo na mestih, kjer v naravi najdemo fizično otipljive nepremične objekte, kot so na primer jame, kamniti osamelci in kapelice. V tej brošuri si bomo ogledali stare geodetske točke, ki so v preteklosti lahko prav tako služile kot sidrišča za ohranitev nekaterih lokalnih pripovedk, ki jih predstavlja Mitski park Rodik.

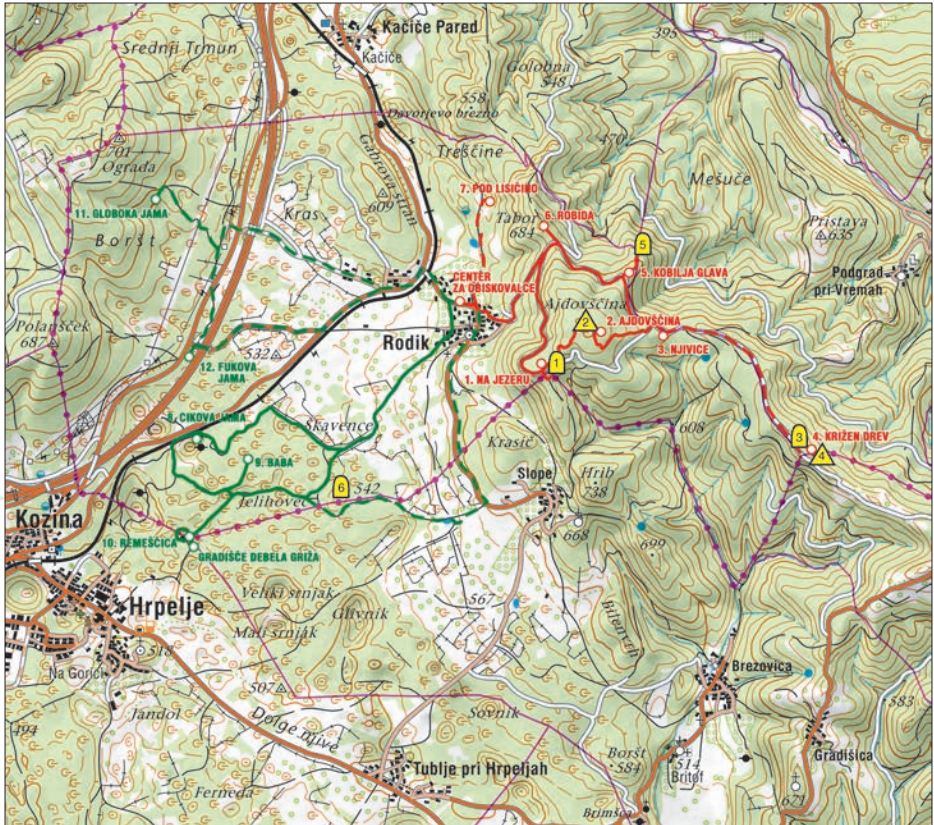
Kateri so zanimivi?

Na območju Mitskega parka Rodik najdemo štiri mejnike katastrskih občin iz obdobja franciscejske katastrske izmere iz let 1818 in 1819. Poimenovani so po krajih, kjer ležijo: *Kobilja glava*, *Križen drev*, *Pod Jezerom* in *kota 542 m*. Zadnji trije so nekoč imeli še pomembnejšo vlogo, saj so obeleževali mejo med okrožji in celo mejo med deželami. Do leta 1814 so tako ločevali deželi Goriško in Kranjsko, do 1848 pa Goriško in Istro. Vsi štirje še danes opravljajo vlogo uradnih mejnikov katastrskih občin, *kota 542 m* pa je še danes hkrati tudi kot trigonometrična točka. Takšno dvojno vlogo je nekoč imel še mejnik *Križen drev*.

Kje jih najdemo?

Lega vseh štirih mejnikov je prikazana na karti na naslednji strani. *Križen drev* in *Kobilja glava* se nahajata na lokacijah, kjer so izpričane lokalne pripovedke, povezane z mejami katastrskih občin. Eden se nahaja v bližini take lokacije, to je pod *Jezerom*. Zadnji, na *koti 542 m*, se nahaja v bližini spodnje poti Mitskega parka Rodik, imenovani tudi Babin krog.

Na območju *Ajdovščine* in *Križen dreva* najdemo še dve novejši trigonometrični točki. Na *Ajdovščini* se nahaja betonski steber iz italijanskega obdobja z letnico 1930, na *Križen drevo* pa manjše granitno znamenje iz povojnega obdobja.

Mejnik katastrske občine	točka na Babini poti	točka na Lintverjevi poti	nekdanja meja okrožij
Trigonometer	Babina pot	Lintverjeva pot	meja katastrske občine
	dodatna Babina pot	dodatna Lintverjeva pot	

Poti Mitskega parka Rodik in lokacije mejnikov katastrskih občin iz leta 1819 ter izbranih trigonometričnih točk.

Zakaj so pomembni?

V času franciscejske katastrske izmere, ki so jo na Primorskem izvedli med leti 1818 in 1822, so zemljemerci na neznačilnih lomih mej katastrskih občin ali na presečiščih mej katastrskih občin s takratnimi kolovozi postavili večje kamnite mejnike. Lahko so tudi privzeli v izmero že predhodno obstoječe mejnike. Taki mejniki katastrskih občin imajo vklesane napise in letnice, nekateri celo

grbe. Na krasu so za mejnike katastrskih občin uporabili tudi kamnite osamelce, na katere so vklesali letnico izmere ali dodatne napise. V času franciscejske katastrske izmere so nekatere mejnike katastrskih občin uporabili tudi kot trigonometrične točke za izmero matematične osnove, ki je omogočila izvedbo katastrskih meritev in izdelavo vojaških topografskih kart. Meje katastrskih občin so takrat privzeli po predhodno določenih mejah iz jožefinske katastrske izmere iz obdobja 1785–1789, ti pa po še starejših mejah sosesk iz obdobja 1770–1772. Slednje so temeljile na še starejših mejah zemljiških gospostev ali cerkvenih posesti.

Ker so se skozi več kot 200-letno zgodovino zemljiškega katastra na Slovenskem katastrski postopki vodili ločeno po katastrskih občinah, so se njihove meje ohranile enake vse do danes. Ves ta čas so meje katastrskih občin uporabljali tudi za razmejitvev okrajev, okrožij, dežel in držav.

Predstavljeni mejniki katastrskih občin iz časa franciscejske katastrske izmere ter trigonometrične točke imajo še danes veljavni upravni pomen, saj prvi označujejo še vedno veljavne meje katastrskih občin, drugi pa koordinatno osnovo. Zato ne sodijo v muzeje ali na domača dvorišča, ampak jih moramo varovati na originalnih lokacijah v naravi *in situ*, ker jih bomo geodeti uporabljali v svojih postopkih tudi v prihodnosti. Mitski park Rodik z označbo štirih starih mejnikov katastrskih občin in dveh trigonometričnih točk v naravi predstavlja učni primer njihove pravilne prezentacije.

Kako izgledajo?

Na zgornji Lintverjevi poti Mitskega parka Rodik

Pod Jezerom: mejnik katastrskih občin

Če gremo po zgornji poti Mitskega parka Rodik, imenovani Lintverjeva pot, iz Rodika na Ajdovščino, tik pod vrhom imenovanim Čuk, oziroma tik preden pridemo do ledine Jezero, na kateri nas pričaka kamnita skulptura Mitskega parka Rodik (na karti točka 1), zavijemo s poti navzdol na nekdanji kolovoz oziroma današnjo gozdno pot proti vasi Slope. Po 75 metrih se od te poti odcepi gozdna pot, ki sledi vzporedno slemenitvi hriba v smeri proti severovzhodu. Če prihajamo iz smeri Jezera, tu zavijemo na levo stran. Po 70 metrih, prav tako na levi strani gozdne poti, najdemo mejnik katastrskih občin visok 53 cm in preseka 30 cm × 40 cm z napisi RODIK, SLOPE in letnico 1819. Mejnik

danes ločuje katastrski občini Brezovica in Rodik, v času Habsburške monarhije in kasneje Avstrijskega cesarstva pa je imel še pomembnejšo funkcijo, saj je ločeval še okrožja ter nekaj časa tudi deželi, najprej Goriško in Kranjsko, kasneje pa Goriško in Istro.

Vloge trigonometrične točke ta mejnik nikoli ni imel.

Pod Jezerom

Ajdovščina: trigonometrična točka iz italijanskega obdobja

Ko pridemo v arheološko območje Ajdovščina (točka 2), gremo najprej mimo 3D-modela nekdanje naselbine, ko nadaljujemo pot, pa pridemo še do kamnite skulpture nakovala. Med kamnito skulpturo in ostanki zidu nekdanjega poslopja na severozahodni strani (na katerih lahko opazimo ostanke črne folije, ki jo arheologi uporabljajo za zaščito izkopanin), najdemo 35 cm visok betonski stebriček preseka 30 cm × 30 cm. Na njegovem vrhu razpoznamo

Italijanski tip trigonometrične točke 49-III-18 na Ajdovščini

letnico 1930 in napis RA, kar pomeni artilerijska mreža iz italijanskih besed *Rete Artiglieria*. Ta stebriček predstavlja poseben tip trigonometričnega znamenja, ki mu rečemo italijanski tip stabilizacije. Podobni betonski stebri, visoki od 30 centimetrov do 1 metra, ki imajo kvadratni ali osmerokotni presek, so bili postavljeni med leti 1920 in 1947 samo na delu današnjega zahodnega slovenskega ozemlja, ki je takrat sodilo pod Kraljevino Italijo. Na vzhodnem

delu Slovenije takega tipa trigonometričnih znamenj ne najdemo. Ta trigonometrična točka ni nikoli opravljala vloge mejnika katastrskih občin.

V evidencah Geodetske uprave Republike Slovenije to trigonometrično točko najdemo pod številko 49-III-18. Prva številka 49 pove zaporedno številko trigonometrične točke v določeni trigonometrični mreži določenega trigonometričnega okraja. Druga številka pove, da gre za III. red trigonometrične mreže in tretja številka območje trigonometrične okraja, znotraj katerega se številčijo točke v tej mreži. V tem primeru 18 pomeni trigonometrični okraj Sežana.

3 **4** *Križen drev: tromejnik katastrskih občin in trigonometrična točka*

Na najbolj oddaljeni točki Lintverjeve poti na točki *Križen drev* (točka 4) najdemo tik ob kamniti skulpturi Mitskega parka Rodik star mejni kamen preseka 38 cm × 32 cm in višine 70 cm. Na njem se nahajajo vklesani napisi RODIK XXI, II SHG in slabše razpoznana letnica. Ta lokacija, ki se nahaja tik ob makadamski cesti Artviže-Rodik, predstavlja nekdanjo utrjeno postojanko iz srednjega veka ali celo rimske dobe. Mejnik je še danes tromejnik katastrskih občin Rodik, Podgrad pri Vremah in Artviže.

Mejnik katastrskih občin je imel najkasneje do približno leta 1957 tudi dodatno vlogo, saj je hkrati predstavljal še trigonometrično točko. V času obnove trigonometričnih mrež po drugi svetovni vojni so takrat v bližini vzpostavili novo trigonometrično točko s številko 191-IV-18, ki se nahaja 35 m vzhodno od starega tromejnika katastrskih občin. Novejša trigonometrična točka je oz-

Križen drev: tromejnik katastrskih občin in novejša trigonometrična točka 191-IV-18, ki se nahaja 35 m vzhodno od tromejnika

načena s klasičnim granitnim znamenjem z vrhnjim presekom 15 cm × 15 cm, ki le nekaj centimetrov gleda iz tal.

Lokacija, imenovana križno drevo oz. »Creinz paume«, je omenjena kot meja švarceneške deželnosodne meje že v urbarju iz let 1574–1576 ter v popisu meje posesti Petačev iz leta 1711. Tu je najprej stalo drevo z vrezanimi križi na deblu. Šele kasneje so postavili predhodnika tega mejnika, ki ga lahko občudujemo še danes.

Sama lokacija tromejnika katastrskih občin je nekoč razmejevala nekdanja okrožja Habsburške monarhije in Avstrijskega cesarstva ter nekaj časa tudi njuni deželi Goriško in Kranjsko oziroma kasneje deželi Goriško in Istro.

Pod Kobiljo glavo: tromejnik katastrskih občin

Pod vrhom, imenovanim Kobilja glava, kakih 150 m nižje od kamnitih skulptur Mitskega parka Rodik (točka 5), lahko sledimo nekdanjemu kolovozu oziroma današnji gozdni poti, kjer najdemo na desni strani prvega ostrejšega levega ovinka odlomljen tromejnik današnjih katastrskih občin Rodik, Podgrad pri Vremah in Dane. Na strani, ki gleda navzgor, lahko razpoznamo napis RODIK. Ob odlomljenem kamnu dolžine 78 cm in preseka 37 cm × 22 cm, vidimo bližje cesti še temelj, od katerega je bil odlomljen. Ta predstavlja še danes točko tromeje katastrskih občin. Tromejnik pod Kobiljo glavo nikoli ni imel vloge trigonometrične točke ali meje okrožij.

Podrt mejnik Kobilja glava

Na spodnji Babini poti Mitskega parka Rodik

6 Kota 542 m: mejnik katastrskih občin in hkrati trigonometrična točka

Ko se s kolesom peljemo po spodnji Babini poti Mitskega parka Rodik iz smeri Cikove jame (številka 8) proti Rodiku po južni trasi, ki je bližje Kozini in Hrpeljam, lahko svojo pot podaljšamo tako, da se odpeljemo naravnost proti vzhodu po cesti, ki se približa vasi Slope (črtkana trasa). Po 150 m od križišča, na katerem zapustimo glavno Babino pot, na svoji levi strani opazimo nizek hribček, ki je na državnih topografskih kartah največjih meril označen samo s koto, to je nadmorsko višino 542 m. Vrh hribčka oziroma lokacije, kjer se nahaja mejnik katastrskih občin, je od ceste oddaljen okoli 50 m. Mejnik je visok 90 cm in ima presek 54 cm × 28 cm ter napise RODIK, SLPE in letnico 1819. Ker kamnoseki pred več kot 200 leti niso bili najbolj pismeni, na marsikaterem katastrskem mejniku katastrskih občin najdemo slabo okrajšano ali narobe napisano ime vasi, na katero dotični mejnik meji, v tem primeru so se zmotili pri SLPE, saj bi bil pravilen napis SLOPE.

V času Avstrijskega cesarstva je ta mejnik poleg katastrskih občin razmejeval tudi okrožja in deželi Istro ter Goriško.

Poleg katastrske ima hkrati tudi vlogo trigonometrične točke, ki pa jo je za razliko od Križen dreva ohranila vse do danes. Na starih topografskih kartah in v današnjih evidencah trigonometričnih točk Geodetske uprave Republike Slovenije ga najdemo pod številko 48-IV-18.

Mejnik katastrskih občin in hkrati trigonometrična točka 48-IV-18 na koti 542 m

V čem se razlikujejo od drugih mejnikov in trigonometričnih točk?

Mejniki katastrskih občin na Primorskem so večinoma apnenčasti kvadri, ki iz tal gledajo od 40 centimetrov do enega metra ter imajo presek velikosti vsaj 30 cm × 40 cm. Glede na nekdanjo pomembnost, torej ali so nekoč ločevali samo meje katastrskih občin ali hkrati tudi meje okrajev, okrožij ali celo dežel, se ločijo na manjše, okrašene samo s kraticami občin in letnico izmere, ter večje, ki imajo poleg občin vklesana še imena okrajev in okrožij ali pa celo grbe.

Mejnik katastrskih občin Naklo in Dolnje Ležeče se nahaja ob makadamski cesti, ki gre od parkirišča nad turističnim centrom Škocjanske jame proti vasi Dolnje Ležeče, nekje na polovici razdalje med obema lokacijama

Po vrhovih hribov in gričev lahko najdemo še trigonometrična znamenja različnih dimenzij iz obdobja Avstro-Ogrske, ki jih prepoznamo po napisu MT na eni od njihovih stranskih stranic. MT je okrajšava za vojaško triangulacijo iz *Militärische Triangulation*.

Trigonometrična točka iz obdobja Avstro-Ogrske monarhije

Na primorskem delu Slovenije najdemo še trigonometrične točke iz italijanskega obdobja 1920–1947, ki jih prepoznamo po napisu RA iz *Rete Artiglieria* (kot na *Ajdovščini*). Največ pa je klasičnih povojnih trigonometričnih točk, ki imajo obliko granitnih kvadrov preseka največ 20 cm × 20 cm in ki iz tal gledajo največ decimeter do dva (kot *Križen drev*).

Mejniki katastrskih parcel so označeni z granitnimi kvadri, podobno kot povojne trigonometrične točke, le da z manjšim presekom 10 cm × 10 cm. Novejši

Katastrski mejniki zemljiških parcel

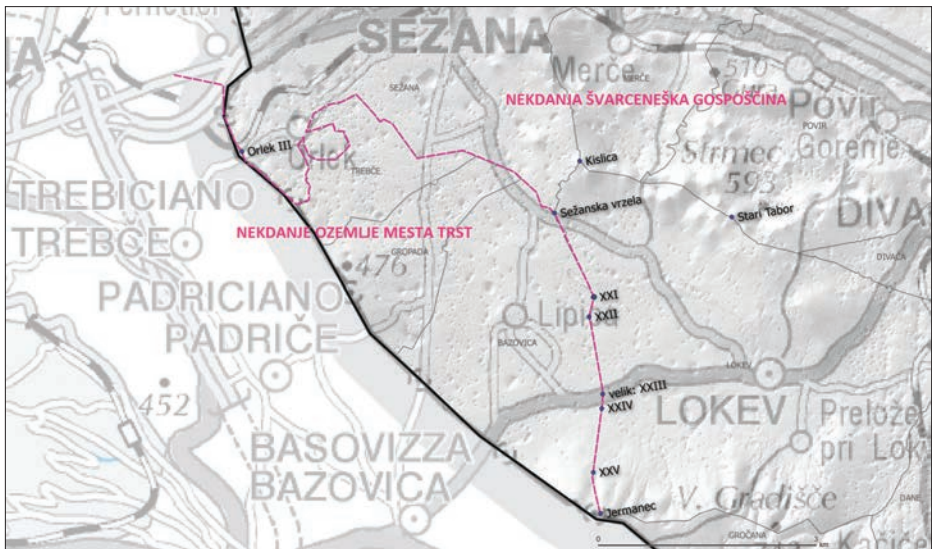
so označeni z železnimi klini, ki imajo plastične štirikotne pokrove. Ti so večinoma oranžne ali rumene barve in imajo približno enako površino kot njihovi granitni predhodniki.

Enako kot vse katastrske, moramo tudi trigonometrične točke pustiti na originalnih lokacijah, kjer se nahajajo, saj jih geodeti še vedno uporabljamo za izvedbo meritev.

Drugi zanimivi mejniki katastrskih občin v bližini

Mejniki med nekdanjim mestom Trst in švarceneško gosposčino

Na ozemlju današnje Slovenije se meja med nekdanjim ozemljem mesta Trst in švarceneško gosposčino še iz časa Habsburške monarhije začne na severu, tik ob križišču železnice z državno mejo pri Orleku, in konča na jugu na vrhu hriba Kokoš, imenovanem Jermanec (v bližini planinske kočice na Kokoši). Mejniki imajo vklesano letnico 1818, kar pomeni, da so jih uporabili tudi v času franciscejske katastrske izmere kot mejnike katastrskih občin. Poleg letnice ima večina na eni strani vklesan grb mesta Trst (vrh sulice Sv. Sergeja), na drugi strani pa grb Švarcenekov oziroma Petačev (peta s sedmimi žebliji) ter zaporedno številko. Mejniki so okoli en meter visoki, preseka okoli 50 cm × 50 cm. Vsi ti mejniki obeležujejo še danes veljavne meje katastrskih občin, nekoč pa so obeleževali še meje med okrožji ter deželo Goriško in nekdanjim ozemljem mesta Trst.

Lokacije ohranjenih mejnikov med nekdanjim ozemljem mesta Trst in švarceneško gosposčino na ozemlju današnje Slovenije

Med kamnitim osamelcem Sežanska vrzela s številko XX in Jermancem XXVI je ohranjenih vseh sedem zaporednih mejnikov. Največji mejnik, visok okoli dva metra, označen na karti s številko XXIII, se nahaja tik ob glavni cesti Lokev–Bazovica in ima na eni strani napis v latinščini, ki nam pove, da je bila

Mejnika III v Orleku in XXIV z grbom Petačev ter mejnik XXVI na vrhu hriba Jermanec z grbom mesta Trst

tođ meja med Trstom in švarceneško gospoščino določena že leta 1632, z dekretom Marije Terezije pa ponovno potrjena dne 5. maja 1751. Že pred tem je lokacija meje na vrhu hriba Kokoš omenjena v popisu meje posesti Švarcenekov iz leta 1711 ter kot meja švarceneške deželnosodne meje že v urbarju iz let 1574–1576.

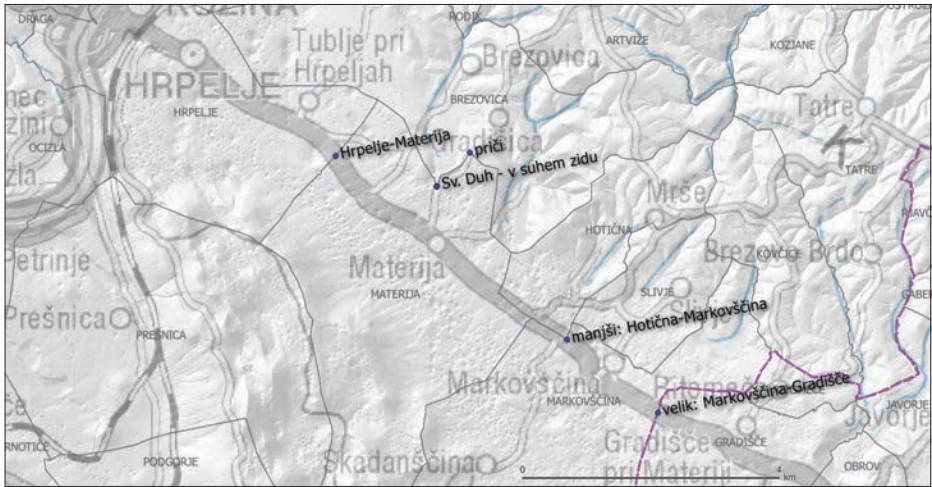
Vsaj štiri mejnike iz te serije lahko, podobno kot tiste iz Mitskega parka Rodik, povežemo z lokalnimi pripovedmi: Orlek III, Sežanska vrzela XX, velik mejnik XXIII in Jermanec XXVI. Nedaleč stran se nahaja še v steno vklesan napis z letnico 1818 ob današnji planinski poti na Stari Tabor, ki ga prav tako lahko povežemo z lokalnimi pripovedmi.

Mejnik XXIII višine okoli 2 m ob glavni cesti Lokev–Bazovica, malo pred odcepom v osrednji del Lipice z daljšim napisom o pomenu meje med nekdanjim ozemljem mesta Trst in švarceneško gospoščino

Stari mejniki katastrskih občin na Matarskem podolju

Iz bližnjih mest Kozina in Hrpelje se po glavni cesti Trst-Reka odpeljemo naprej po Matarskem podolju. Tod lahko kar s ceste vidimo nekaj zanimivih mejnikov katastrskih občin.

Hrpelje-Materija: mejnik med katastrskima občinama

Stari mejniki katastrskih občin na Matarskem podolju. Sive črte so meje današnjih katastrskih občin, vijoličasta nekdanja meja med okrajema Mokovo (Fünfenberg, zgoraj) in Podgrad (spodaj), ki je obstajala do leta 1832

Ko se peljemo po glavni cesti Trst-Reka po Matarskem podolju v smeri proti Reki, kakih 300 m po koncu vasi Tublje pri Hrpeljah zagledamo v neolistanem delu leta na levi strani ceste na nasipu mejnik katastrskih občin z letnico 1819. Visok je 95 cm in preseka 40 cm × 29 cm. Razen letnice nima drugih napisov. Predstavlja mejo med katastrskima občinama Hrpelje in Materija.

Mejnik med katastrskima občinama Hrpelje in Materija

Markovščina-Gradišče: mejnik med nekdanjima okrajema

Nekako na sredini med vasema Markovščina in Gradišče vidimo na desni strani velik mejnik katastrskih občin višine 135 cm in preseka 54 cm × 27 cm z daljšima napisoma na obeh straneh. Slednji je imel med leti 1819 in 1832 vlogo mejnika med okrajema Mokovo (Fünfenberg) in Podgrad ter hkrati do leta 1822 med okrožji Istra in Reka. V času Avstrijskega cesarstva in Avstro-Ogrske je imel tudi vlogo trigonometrične točke, česar pa danes nima več.

Obe stranici mejnika med nekdanjima okrajema Mokovo (Fünfenberg) in Podgrad

Hotična-Markovščina: mejnik katastrskih občin

Pred omenjenim velikim mejnikom katastrskih občin Markovščina-Gradišče pa izkušeno geodetsko oko v neolistanem delu leta najde še en mejnik iz istega obdobja. Kakih 200 metrov za odcepom proti vasi Skadanščina je na levi strani ceste še mejnik katastrskih občin Hotična in Markovščina višine 38 cm in preseka 22 cm × 22 cm, ki ima na eni stranici vklesan križ. Napisov nima.

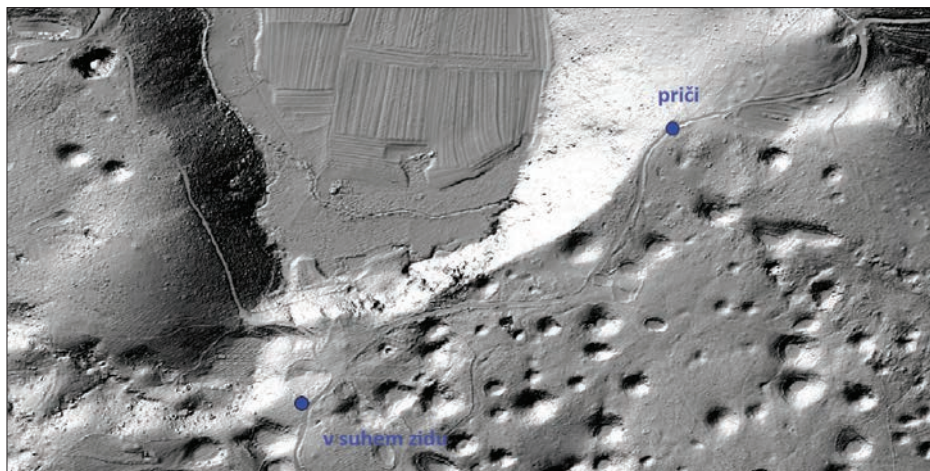
Mejnik med katastrskima občinama Hotična-Markovščina

Sv. Duh: mejnik katastrskih občin v suhem zidu

Če zavijemo z glavne ceste v Materiji proti vasi Gradišica, bomo tik pred cerkvijo Sv. Duha in ostanki protiturškega tabora lahko v suhem zidu našli mejnik katastrskih občin iz leta 1819. Mejnik se nahaja kakih 20 m stran od ceste in ga s samega cestišča ni videti. Zato je najbolje, da parkiramo pred cerkvijo Sv. Duh, od koder si pogledamo odličen razgled in se peš odpravimo do mejnika katastrskih občin v suhem zidu z napisom DRUF MATERIE 1819, kar pomeni meja vasi Materija. Danes mejnik loči katastrski občini Brezovica in Materija. Tudi v tem napisu razpoznamo pomanjkljivo pismenost kamnosekov tistega časa, saj bi »vas« morali pravilno napisati kot DORF.

Mejnik v suhem zidu pod Sv. Duhom

Podrobni lokaciji mejnikov v bližini cerkve Sv. Duha

Priči: mejnika na vogalu katastrske občine

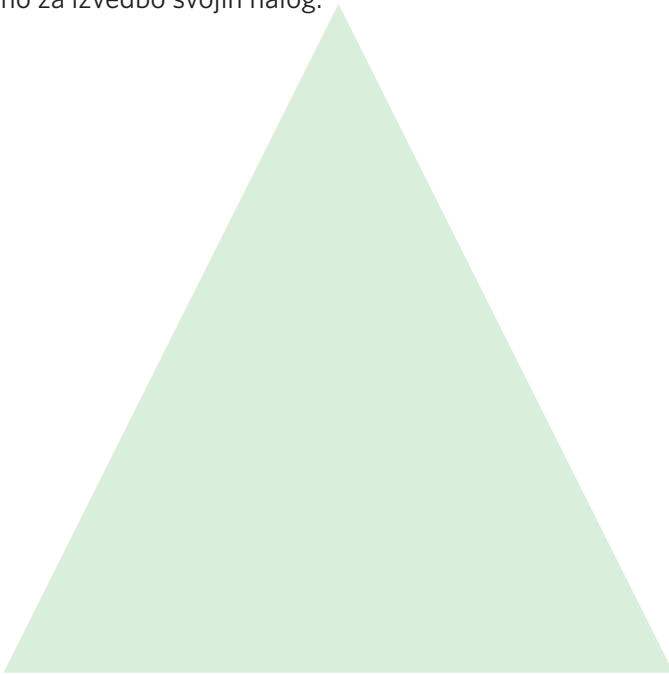
Priči nad Sv. Duhom

Od cerkve Sv. Duh gremo potem po glavni cesti naprej proti severu proti vasi Gradišica, mimo ruševin stolpa v gozdu (Tabor) in po kakih 700 m tik ob levi strani ceste najdemo par mejnikov, ki so jih domačini nekoč imenovali priči. Opominjajo nas na preteklo lokalno prakso, ko sta mejaša postavila vsak svoj mejnik, da sta si označila svojo posest. Mejnika še danes predstavljata vogal meje katastrskih občin Materija in Brezovica.

Pobude za vpis v Register kulturne dediščine

Na pobudo in pod finančnim okriljem Geodetske uprave Republike Slovenije smo v letih 2021 in 2022 na Geodetskem inštitutu Slovenije pripravili pisne pobude za vpis več izjemnih mejnikov katastrskih občin iz okolice Rodika, Lokve, Sežane, Markovščine in Materije v Register kulturne dediščine, ki so trenutno v presoji na območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije v Novi Gorici. Z območja Mitskega parka Rodik smo pobudo za vpis v register podali za tromejnik katastrskih občin na Križen drevu.

Nadaljevanje procesa razpoznavanja in ovrednotenja geodetskih znamenj kot geodetske nepremične dediščine ter njihove promocije je pomembno tako za geodetsko stroko kot tudi za vse ostale uporabnike prostora. Geodetska dediščina je namreč dobrina, ki smo jo podedovali iz preteklosti ter predstavlja geodetske vrednote, znanje in tradicijo. Večina geodetske dediščine ima danes še vedno uradno veljavno geodetsko funkcijo, saj jo geodeti še vedno uporabljamo za izvedbo svojih nalog.

Za ogled digitalne brošure Geodetske točke v Mitskem parku Rodik odčitajte QR kodo.

Izdajo je omogočila:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

<https://gjs.si/geodetski-utrinki/>

<https://mitski-park.eu/geodetske-tocke-v-mitskem-parku-rodik/>

Za ogled digitalne brošure odčitajte QR kodo.

